

વાર્ષિક અહેવાલ

૨૦૧૭-૧૮

શૈશવ

જો શક્ય હોય તો

જ્યાં સુધી તમારામાં જીવન હોય

ત્યાં સુધી

બધા માણસો સાથે શાંતિપૂર્વક જીવો

-આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈન

માનનીયશ્રી,

૨૦૧૭-૧૮નું વર્ષ ...દર્શક ફાઉન્ડેશન દ્વારા શૈશવ સંસ્થાને શિક્ષણ એવોર્ડથી સન્માનિત કરવામાં આવી ! આનંદ, ગૌરવની સાથોસાથ જવાબદારી પણ વધી ! આમ એક તરફ શ્રદ્ધા બળવત્તર બની તો બીજી તરફ આથિક સહાય નિયમિત મળતી રહે તેનો પડકાર પણ વિશેષ છે.

આ વર્ષ દરમ્યાન પ્રવૃત્તિઓના વ્યાપને થોડો ઓછો કર્યો, કેટલાક કાર્યકર મિત્રો અન્ય જગ્યાએ જોડાયા, કાર્યની સાતત્યતાને થોડી અસર થઈ પરંતુ બાળકોની શીખવાની જગ્યા - “આરણ્યક” પ્રવૃત્તિ શરૂ કરવાના ઉત્સાહે જોમ પૂરું પાડ્યું. દ.ગુજરાતમા આ પ્રવૃત્તિ શરૂ કરવાનું આયોજન ચાલી રહ્યું છે. આ સાથ તેની ઢકી નોંધ સામેલ કરી છે આ નવા વિચારને આપનો ટેકો મળી રહેશે એ વિશ્વાસ છે.

આગામી વર્ષે .. બાળકો સાથ કાર્ય શરૂ કર્યાને ૨૫ વર્ષ પૂરા થશે તે નિમિત્તે કેટલાક કાર્યક્રમનું આયોજન પણ વિચારી રહ્યા છીએ, શ્રદ્ધા છે કે આપ સૌનો સાથ-સહયોગ આગળની યાત્રામાં મળતો રહેશે.

આભાર સહ,

આપના

પાઙ્લ- ફાલ્ગુન.

શૈશવ પરિવાર વતી

વિહંગાવલોકન

શૈશવ માટે ૨૦૧૭-૧૮ નુ વર્ષ મિશ્ર લાગણીઓનુ ખની રહ્યું હતું. એક તરફ દર્શક ફાઉન્ડેશન દ્વારા સંસ્થાને એવોર્ડ આપી સન્માન કરવામાં આવ્યુ ત્યારે બીજી તરફ આગામી દિવસોમાં કાર્યની સાતત્યતાને જાળવવામાં જરૂરી આર્થિક સહયોગ મેળવવામાં ઉભો થઈ રહેલો પડકાર મુજબ, છતાં શુભેચ્છકોના આશીર્વાદ અને સહયોગ મળી રહેશે શ્રદ્ધા મજબુત પણ ખની રહી છે.

શૈશવના અત્યાર સુધીના વર્ષોમાં ૨૦૧૭-૧૮ નુ વર્ષ મહત્વનું પણ છે. બાળપણની અવિરત ખોજ અમને ખરા અર્થમાં બાળકોની શીખવાની જગ્યા - શાળા નહીં, જ્યાં સ્વતંત્રતા, સહભાગિતા અને મૈત્રી દ્વારા પરસ્પરાવલંબન દ્વારા સહજીવન ધબકતુ હોય, જ્યાં બધા સરખા હોય શિક્ષક કે વિદ્યાર્થી નહી પણ મિત્રો હોય.. અને ખુલ્લી જગ્યા, સાદગીપૂર્ણ આદરયુક્ત જીવન હોય, પર્યાવરણની સાતત્યતા માટેની મથામણ હોય, સામાજિક ન્યાય હોય ..૨૪ વર્ષના અનુભવે આવુ કંઈક કરવા તરફ શૈશવના કાર્યોમાં એક વળાંક આવી રહ્યો છે. આ વળાંક પરથી આગામી દિવસો અને કાર્યોનુ દર્શન થઈ રહ્યું છે.

આ અનુસંધાનમાં ભાવનગર કાર્યક્ષેત્રના કામને સંકોરી, અનુભવોને અંકે કરી કાર્યને સીમિત કર્યું છે. હા, આ પ્રયોગ શાળા- બાળકોના સંગઠન દ્વારા બાળપણની ખોજ માટેની યાત્રા તો ચાલુ જ રહેશે.

શૈશવ ના બાળકો સાથના કાર્યોને દર્શક એવોર્ડ દ્વારા અમુલ્ય અનુમોદન મળ્યું છે. લબ્ધપ્રતિષ્ઠિત સાહિત્યકાર, ચિંતક અને કેળવણીકાર શ્રી મનુભાઈ પંચોળી 'દર્શક'ની કાયમી સ્મૃતિરૂપે દર્શક ફાઉન્ડેશન દ્વારા સાહિત્ય, શિક્ષણ, ગ્રામરચનાના ક્ષેત્રે સર્જનાત્મક કામગીરી કરનાર સંસ્થાઆને સન્માનિત કરવામાં આવે છે. વર્ષ ૨૦૧૭નો શિક્ષણ ક્ષેત્રનો એવોર્ડ શૈશવ સંસ્થા તથા લોકનિકેતન સંસ્થા - રતનપરને સંયુક્તપણે તથા સાહિત્યનો એવોર્ડ શ્રી વર્ષાબહેન અડાલજીને આપવામાં આવ્યો હતો. આ અનુસંધાનમાં ૨૯ જૂનના રોજ

લોકનિકેતન સંસ્થા - રતનપરના કેમ્પસમાં અવોડ અર્પણ સમારોહ દર્શક ફાઉન્ડેશનના શ્રી મધુકરભાઈના અધ્યક્ષસ્થાને તથા સૃષ્ટિ સંસ્થાના સ્થાપક અને આઈ.આઈ.એમના પ્રોફેસર શ્રી અનિલભાઈ ગુપ્તાના મુખ્ય મહેમાન પદે યોજવામાં આવ્યો હતો. આ પ્રસંગે દર્શક ફાઉન્ડેશનના ટ્રસ્ટી અને જાણીતા સાહિત્યકાર શ્રી રઘુવીરભાઈ ચૌધરી, લોકભારતીના પૂર્વ આચાર્ય શ્રી મનુભાઈ સલ્લા, ભાવનગર ગુજરાતી ભવનના પ્રો. મહેન્દ્રસિંહ પરમાર, અન્ય ટ્રસ્ટીઓ તથા ગુજરાતની વિવિધ સંસ્થાના પ્રતિનિધિઓ તથા ગ્રામજનો, વિદ્યાર્થીઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતાં. શૈશવ સંસ્થા વતી અવોડનો સ્વીકાર બાલસેનાના ઉપાધ્યક્ષ જયેશ, તરૂણસેનાના સભ્ય દક્ષાબહેન તથા કાર્યકર અલ્પેશભાઈએ કર્યો હતો. આ પ્રસંગે ફાલ્ગુનભાઈએ પ્રાસંગિક વક્તવ્ય આપી સૌનો ઋણ સ્વીકાર કરી આગળની યાત્રામાં સૌને સથવારો મળતો રહે તે માટે શ્રદ્ધા વ્યક્ત કરી હતી.

ભાવનગર શહેરની પ્રતિષ્ઠિત અને સમગ્ર દેશમાં પ્રખ્યાત સંસ્થા પી.એન.આર સોસાયટી દ્વારા વિકલાંગોના ક્ષેત્રે અદ્ભૂત કાર્ય થઈ રહ્યું છે તેઓના ઉપક્રમે તા. ૨૩ જુલાઈના રોજ તેઓની સંસ્થાના કાર્યકરોના બાળકોના સન્માન તથા મિલન સમારંભની સાથોસાથ શૈશવ સંસ્થાનું તેઓના દ્વારા સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે સ્વીકાર તથા પ્રતિભાવ શ્રી ફાલ્ગુનભાઈએ આપ્યો હતો. શૈશવ દ્વારા પી.એન.આર. સોસાયટી પ્રત્યે આભાર વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો.

પોતાના બાળકો માટે પોતાની શાળા એટલે કે લોકશાળા કાર્યક્રમ આપણે પુનઃગયા વર્ષથી બાળકોની ઈચ્છાને આધીન થઈ ને વિસ્તારોમાં શરૂ કર્યો હતો, આ વર્ષે પણ લોક ભાગીદારી અને નેતૃત્વ સાથે સ્થિર થતો ગયો. લોકો

પણ વિશેષ જવાબદારી લઈ મદદરૂપ થઈ રહ્યા છે. સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન ૧૫૦ ઉપરાંત બાળકોએ નિયમિત રીતે જોડાયા હતાં. અને તેઓની શૈક્ષણિક ગુણવત્તાના પરિણામો પણ ઉત્સાહજનક મળી રહ્યાં છે. આનંદ અને ગૌરવની વાત છે કે આ બંને લોકશાળા માટે જીવન વિમા નિગમ, ભાવનગર દ્વારા કબાટ, ટેબલ, ખુરશીઓ વગેરે અંદાજિત રૂ. ૫૦,૦૦૦નું ફર્નીચર ભેટ આપવામાં આવ્યું હતું. તા.૬ સપ્ટેમ્બરના રોજ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે એલ.આઈ.સીના સીનીયર ડીવીઝનલ મેનેજર શ્રી રામકૃષ્ણન, મકિટીંગ મેનજર શ્રી જીગર તથા એલ.આઈ.સી.ના અન્ય અધિકારીઓ, ઉપરાંત વિસ્તારના અગ્રણીઓ, વાલીઓ, બાળકો તથા શૈશવના કાર્યકરો ઉપસ્થિત રહ્યા હતાં. આ ઉમદા સહયોગ માટે શૈશવ એલ.આઈ.સી, ભાવનગરનો આભાર માને છે.

ગત વર્ષના અંતમા ધ ઈન્ટરનેશનલ એક્સચેન્જ સંસ્થામાંથી કમ્યુનિકેશન નિષ્ણાંત તરીકે યુ.કે થો એમા વોલન્ટીયર તરીકે આવી હતી અને શૈશવ- બાલસેનાના બાળકોની મદદથી એક નાની ફિલ્મ બાનાવી હતી. આ ફિલ્મ એડીટીંગ બેકગ્રાઉન્ડ મ્યુઝીક વગેરે સાથ તૈયાર કરવામાં સમય ગયો પણ આપણા સ્વાતંત્ર્યાકિન -૧૫ ઓગસ્ટના રોજ શૈશવના મિત્રો, શુભચ્છકો, કાર્યકરો અને બાળકોની ઉપસ્થિતીમાં પ્રદર્શિત કરવામાં આવી હતી. આજની સંકુચિત-સ્વાર્થા દુનિયામાં બાળકો કેવા વિશાળ મનના અને સર્વસમાવેશક છે! મૈત્રી માટે ઉત્સુક છે!. તેની વાત ફિલ્મ દ્વારા ઉજગર કરવામાં આવી હતી. આમ બાલસેનાના બાળકો વિશ્વ બાળકો બનો રહ્યાં!

શૈશવની શરૂઆત પછી કમશ: એક મુલ્ય તરીકે બાળ નેતૃત્વ વિકસતુ રહ્યું તે પરંપરામાં અગાઉના વર્ષોની જેમ સગુણા, કુસુમ, હિમાંગી, ડિમ્પલ વગેરે બાળકો પોતાના અભ્યાસ ઉપરાંત ફેલોશીપ પ્રોગ્રામમાં જોડાઈ પોતાની

રસ-રુચિ કેળવવાની સાથે સામાજિક સેવાના પરિવર્તનના કાર્યમાં નેતૃત્વ લઈ પ્રદાન કરી રહ્યા છે. જેનો વિશેષ આનંદ છે.

આંતરરાષ્ટ્રીય નેટવર્ક ચીલ્ડ્રન એઝ એક્ટર ફોર ટ્રાન્સફોર્મિંગ સોસાયટી(CATS-ASIA) દ્વારા આ વર્ષે ભારતમાં યોજનાર આંતરરાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમના અનુસંધાનમાં CATS-ASIA ની સ્થાપનામાં સ્થાપક સભ્ય તરીકે શરાવને આમંત્રીત કરી આપણા સૌનું ગૌરવ વધાર્યું છે. આમ એક નવું સોપાન શૈશવ માટે શરૂ થઈ રહ્યું છે.

આ વર્ષ અન્ય રીતે પણ યાદગાર બની રહ્યું , ચીન ખાતે ૧૬ થી ૨૬ માર્ચ દરમિયાન બીજીંગ ચીલ્ડ્રન્સ લીગલ એઈડ એન્ડ રીસર્ચ સેન્ટર તથા અલીબાબા ગ્રુપ દ્વારા બાળ સુરક્ષા અંગે આંતરરાષ્ટ્રીય-એ-૨૦ સમિટના આયોજનમાં પણ ભારતમાંથી શૈશવ-પાઝલબહેનને આમંત્રિત કર્યા હતા. એશિયા-આફ્રિકા અને યુરોપના ૨૦ ઉપરાંત દેશના પ્રતિનિધિઓ આ કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. આમ શૈશવના કાર્યોની નોંધ અને પ્રદાન આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે લેવાઈ રહી છે. આ સંઘળાનો શ્રેય શૈશવના શુભેચ્છકો મિત્રો અને સૌને જાણે જાય છે.

આ આનંદ અને ગૌરવની અનુભુતિ વચ્ચે આથિક પ્રશ્નનો કાયમી લાંબાગાળાનો ઉકેલ એ વિશેષ પડકાર પણ છે, પરંતુ બાળકો અને આપ સૌની શુભેચ્છાઓ કાર્ય માટેની શ્રદ્ધા ને અખંડ રાખે છે.

બાલસેના

“દુનિયાને તો ઓળખી - મારા પડોશીને હું ઓળખું”

બાલસેનામાં દર વર્ષે ઉનાળુ વેકેશન કંઈક નવીન કાર્યક્રમ સાથે શરૂ થાય. શાળામાં વેકેશન હોય એટલે બાળકો માટે તો આ રજાની મજા ! આ વર્ષે વેકેશનમાં અલગ અલગ કાર્યક્રમ ઉપરાંત વિશેષ કાર્યક્રમ કર્યો “મારો મિત્ર - મારો પાકો મિત્ર બને !” આમ તો આ બાલસેનાના બાળકાનું એકબીજાના ઘરે જવા - આવવાનું સામાન્યપણે થયા જ કરે, અન્ય સંસ્થાના બાળકો આવે તો તેઓને પણ પોતાના ઘરે રહેવા લઈ જાય, પરંતુ શેરીમાં રહેતા બાળકો અને તેના કુટુંબો એકબીજાને કેટલા ઊંડાણથી ઓળખતા હોય ? ઉદાહરણ તરીકે ધીંગામસ્તી ટીમના બાળકો એકમકના ઘરે રહેવા ગયા ત્યાં જમ્યા, રમ્યા અને વાતો કરી, કૌટુંબિક જાણકારી મેળવી, રીત રીવાજની વાત કરી, વ્યવસાય અને સંઘર્ષની વાત કરી... આવી કંઈક વાતો દ્વારા વિશેષ પરિચય મેળવ્યો. આપણે એકમેકને જાણીએ અને આદર આપીએ - પ્રેમ આપીએ - ઉષ્માસભર સંબંધ રચાય તો સમાજ એક બની આગળ વધી શકે ! આમ જોઈએ તો આ કંઈ કાર્યક્રમ ન કહેવાય, સહજ એવી મિત્રતાની પ્રક્રિયામાં ઊંડાણભરી સમજણ વિકસાવી!

“મારા ઘરે બધા ભેગા થયા હતાં, ભીંડાનું શાક ખનાવવાનું નક્કી કર્યું, અમે બધા જ બાળકોએ ભેગા થઈ ખનાવ્યું, એકાદ કલાક નીકળી ગયો. અમે બધા - મારા ઘરના બધા જ ભેગા થઈને જમ્યા... થોડી ગરબડ તો થઈ ગઈ હતી પણ બધા પ્રેમથી જમ્યા !”

“હું તો અપંગ, મુરકેલી ખરી પણ આ બાળકો તો સાક્ષાત્ ભગવાન ! બહારના બધા જ કામ તેઓએ કરી દિધા, અમારા... ની માને રસોઈમાં મદદ કરી. કેવું સરસ !” પરિવારના એ મોભીએ બાળકોની પ્રસંશા કરતા કહ્યું : “આવું અવારનવાર એકબીજાના ઘરે રહેવા જાય તેવું કરજો !”

ચિત્રા - મફતનગર વિસ્તારમાં એ બાળકના ઘરે અન્ય બધા બાળકો ભેગા થયાં. ઘરમાં ગાય-ભેંસની ગમાણ, એ સાફ કરી ! ઘરમાં પાણી ભર્યું અને અલકમલકની વાતો કરી. ઘણાંને લાગ્યું કે આમ ઘણાં વર્ષથી સાથ રહીએ, પરિચય ખરો પણ પડોશીના છોકરા અમારા ઘરે રહે - વાતો કરે એવું પહેલીવાર થયું ! આ અમને ખુબ ગમ્યું ! ક્યાંક ક્યાંક બાળક સ્વભાવગત સંકોચ પણ અનુભવતા હતાં પણ એકંદરે ખૂબ આવકારદાયક અનુભવ થયો.

શું કોઈ શાળા પણ પોતાના એક જ ધોરણમાં ભણતા બાળકોને એકમેકના ઘર સાથ જોડી અરસપરસના આભિજાત્યને સમજવાનો - શીખવાનો આવો મોકો કરી ન આપી શકે ! કોઈ ખર્ચ નહીં. સંવાદની પ્રક્રિયા માટે આવા અનુભવો સમાજમાં વિકસતા રહે તો વસુધૈવ કુટુંબકમ સાચક થાય !

બાળકોને કઈક નવું શીખવા મળ્યું, કેટલાક રીત રીવાજો, સંસ્કાર - મૂલ્ય, વ્યવહાર, નિખાલસતા - સમજણ, રોજખરોજના પ્રશ્નો - માન્યતાઓ, મદદ કરવાની તત્પરતા એવું કંઈ કેટલુંય આ અનુભવ દ્વારા શીખવા મળ્યું. આમ બાલસેનાના બાળકો એકમેકના ખભેથી ખભા મિલાવી આગળ વધવા સાંકળ ખનાવી આગળ વધી રહ્યા છે.

ફેલોશીપ કાર્યક્રમ

બાલસેનામાં જોડાયેલ બાળકો આગળ વધતા-વધતા સામાજિક પરિવર્તન અને સેવાના કામોમાં રસ લઈ કંઈક કરવા માટે સમર્પિત થતા હોય છે. આવા સમર્પિત બાળકોને માર્ગદર્શન-તાલીમ મળી રહે તથા તેના રસ-રૂચિને ટેકો મળે તે માટે વોલન્ટીયર કાર્યક્રમ ચલાવવામાં આવે છે. આના ભાગરૂપે તેઓ બાલસેનાના વિવિધ કાર્યોમાં ટેકો આપવાનું કાર્ય,

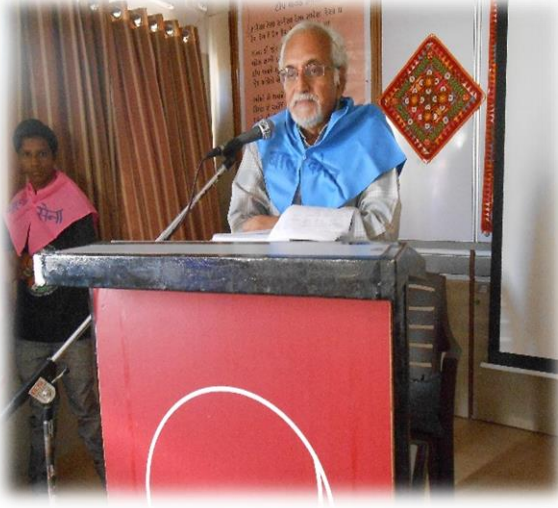
નેતૃત્વ અને જવાબદારી લઈને કરતા હોય છે. આ રીતે તેઓનું ઘડતર થતું જાય. હાલમાં કેટલાક બાળકો જે મોટા થઈ ગયા છે તે શૈશવમાં કાર્યકર તરીકે પણ કાર્ય કરી રહ્યા છે. અત્યાર સુધીમાં આ પ્રકારે ઘણાં બાળકો તૈયાર થયા છે. હાલમાં આ ફેલોશીપ કાર્યક્રમ હેઠળ આ જૂલાઈ મહિનાથી વધુ ૭ બાળકો જોડાયા છે તેઓની સાથે તાલીમ તથા જીવન ઘડતરના કાર્યોની સાથોસાથ તેમને નેતૃત્વ લેતા થાય તે માટે પ્રત્યક્ષ ફિલ્ડ કાર્યનો અનુભવ જોડવામાં આવી રહ્યો છે. તેઓની સાથે વર્ષ દરમિયાન ૧૧ મીટીંગ તથા ૯ તાલીમો યોજાઈ હતી. આમ પરિવર્તનની એક આગવી પરંપરા વિકસાવી બાળકો જવાબદારી લઈ આગળ વધી રહ્યા છે.

બાલસેનામાં ચૂંટણી તથા બચત પ્રવૃત્તિ વાર્ષિક કાર્યક્રમ

બાળકો લોકશાહીના હાર્દને સમજે પ્રક્રિયા સમજે, જવાબદાર નાગરિક એટલે શું, મતની અગત્યતા એટલે શું વગેરે બાબતોને સમજે તે માટે દર વર્ષે સ્થાનિક વિસ્તારોમાં ટીમ સ્તરે પ્રથમ ચૂંટણી યોજાય જેમાં કેપ્ટન, વાઈસ કેપ્ટન અને ૨ કોર ગ્રુપ સભ્યોને બાલસેનાના સભ્યો ગુણાંક આધારિત મત દ્વારા ચૂંટતા હોય છે ત્યારબાદ આ ચૂંટાયેલા સભ્યો દ્વારા કાઉન્સિલની રચના થાય અને કાઉન્સિલ દ્વારા આધ્યક્ષ - ઉપાધ્યક્ષને ચૂંટવામાં આવતા હોય છે. આ વર્ષની ચૂંટણી તા. ૬ ઓગસ્ટ ના રોજ શૈશવના બાળ દોસ્ત અને બાળપ્રેમી-પર્યાવરણ પ્રેમી શિક્ષક શ્રી રાજેશભાઈ ત્રિવેદીના સાંનિધ્યમાં યોજવામાં આવી હતી, જે પૈકી પારદર્શક, મુક્ત ચર્ચા દ્વારા ગુણાંકને આધારે બાલસેના અધ્યક્ષ તરીકે કુસુંમબહેનને તથા ઉપાધ્યક્ષ તરીકે ચિરાગને ચૂંટવામાં આવ્યા હતાં.

આ ઉપરાંત બાલસેના દ્વારા બાળકોની બચત પ્રવૃત્તિ ચાલે છે તેનો વાર્ષિક કાર્યક્રમ પણ શ્રી રાજેશભાઈ ત્રિવેદીના સાંનિધ્યમાં યોજવામાં આવ્યો હતો. આ કાર્યક્રમમાં વાલીઓ ઉપરાંત ૧૦૩ બાળકો ઉપસ્થિત રહ્યા હતાં. બાળકોને પ્રોત્સાહનના ભાગરૂપે સૌથી વધુ બચત કરનારા બાળકો, સૌથી વધુ બચત કરનાર ટીમો વગેરેનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું. આ કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત વગેરેનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું. આ કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત વગેરેનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું. આ કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત સૌને વાર્ષિક ઓડીટ કરેલ હિસાબો આપવામાં આવ્યા હતાં.

- કિશોર સંમેલન દર વર્ષની જેમ આ વર્ષે ૨૪ ડિસેમ્બરના રોજ નિવૃત્ત આચાર્ય અને ભાવનગર બ્લડબેંકના ટ્રસ્ટીશ્રી સંજયભાઈ દેસાઈના મુખ્ય મહેમાન પદે યોજાયું હતું. કાર્યક્રમમાં બાળકો જાતે વિચારે, નિર્ણય ક્ષમતા વિકસાવે, પ્રશ્નો ઉકેલવાના કૌશલ્ય વિકસાવે તેવા હેતુને લઈને અનુભવ આધારીત રમત-પ્રવૃત્તિના માધ્યમથી પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા ભાગ લેનાર બાળકો આ મુદ્દાઓને સમજ્યા હતાં. આ પ્રસંગે શ્રી સંજયભાઈએ પ્રેરક ઉદ્બોધન કરી બાળકોને જીવનના ધ્યેયને નક્કી કરી આગળ વધવા પ્રોત્સાહન આપ્યું હતું. આ કિશોર સંમેલનમાં બાલસેનાનાં દર કિશોરોએ ભાગ લીધો હતો.
- દર વર્ષે નિયમિત રીતે કિશોરી સંમેલન પણ યોજવામાં આવે છે. આ વર્ષે ૩૧ ડિસેમ્બરના રોજ કિશોરી સંમેલન પણ નિર્ણયક્ષમતા, પ્રશ્નોના ઉકેલ, શું યોગ્ય- શું અયોગ્ય, ધ્યેય નક્કી કરવું વગેરે કૌશલ્યો અનેકવિધ રમતોના માધ્યમથી ૧૦૯ કિશોરીઓએ સાથ યોજવામાં આવ્યું હતું, આ પ્રસંગે જાણીતા ફોટોગ્રાફર અને શિક્ષક શ્રી રક્ષાબહેન ભટ્ટે બાળકોને પોતાના શોખ-રસ-રૂચી કેવી રીતે વિકસાવી શકાય તેની વાત કરવાની સાથ સ્થાપત્ય અંગેના અદ્ભુત ફોટા બતાવી જીવનને અર્થપૂર્ણ બનાવવા માટે સૌને પ્રોત્સાહીત કર્યા હતા.

- તા-૭ જાન્યુઆરી ૨૦૧૮ ના રોજ શૈશવ પ્રેરીત બાલસેના દ્વારા ૧૫મો વાર્ષિક ઉત્સવ યોજવામાં આવ્યો હતો. આ વાર્ષિક કાર્યક્રમમાં ૧૩૭ છોકરાઓ અને ૧૧૭ છોકરીઓએ મળીને કુલ ૨૫૪ બાળકોએ ભાગ લીધો હતો. વાર્ષિક કાર્યક્રમમાં, લીડરશીપ, સંગઠન અને માફ જીવન-માફ બજેટ જેવા મુદ્દાઓ અંગે અલગ અલગ રમતો દ્વારા ચર્ચાઓ કરવામાં આવી હતી. આ કાર્યક્રમ માટે વિધાવિહાર સ્કુલના ઉમદા સહયોગ પ્રાપ્ત થયો હતો.

- બાળકો સરક્ષાના પ્રશ્નો અંગે લોકજાગૃતિ વધે તેમજ તેને વ્યાપક અર્થમાં સર્પક અને પ્રદાન કરે તે માટે વિસ્તારમાં બાળ સુરક્ષા સમિતિની રચના કરવામાં આવી છે, જેમા વાલી તથા બાળકનું પ્રતિનિધિત્વ જાણીને દરેક સમિતિમાં ૧૨ સભ્યો હોય છે, આ વર્ષે આ સમિતિઓ સાથ ઘનિષ્ટ કામગીરી કરવામાં આવતા બાળ સુરક્ષા સમિતિની કુલ ૪૦ મીટીંગ યોજાઈ હતી અને દરેક મીટીંગમાં સરેરાશ ૯ સભ્યો હાજર રહ્યા હતાં.

વર્ષ દરમ્યાન આંકડાકીય માહિતી

બાળકો દ્વારા બાળકો સાથે થયેલ પ્રવૃત્તિઓ

ક્રમ	કાર્યક્રમની વિગત	કાર્યક્રમની સંખ્યા	છોકરા	છોકરી	કુલ
૧	બાળકો દ્વારા કાર્યક્રમ	૫૪	૮૭૭	૭૦૬	૧૫૮૩
૨	કાઉન્સીલ મિટીંગ	૯	૧૨૮	૧૫૫	૨૮૪
૩	સિનિયર મિટીંગ		૧૦૫	૬૯	૧૭૪
૪	ભાવનગરના સ્થળોની મુલાકાત	૧૭	૮૩૮	૭૬૩	૧૬૦૧
૫	ફિલ્મ શો	૪૮	૪૨૮	૩૧૦	૭૩૮
૬	બાળકો દ્વારા વિસ્તારમાં મીટીંગ	૬૫	૯૦૧	૭૪૯	૧૬૫૦

સંસ્થાના કાર્યકરો દ્વારા:

ક્રમ	કાર્યક્રમની વિગત	કાર્યક્રમની સંખ્યા	છોકરા	છોકરી	કુલ
૧	શૈશવ દ્વારા જુથના કાર્યક્રમ	૨૫૬	૩૯૫૧	૩૪૨૨	૭૩૭૩
૨	શૈશવ દ્વારા જુથના સંયુક્ત કાર્યક્રમ	૧૩	૫૯૬	૫૫૨	૧૧૪૮
૩	શૈશવ દ્વારા જુથની તાલીમ	૩૧	૪૪૧	૨૭૩	૭૧૪
૪	કિશોર/કિશોરી મેળા	૩	૩૫	૩૪	૬૯
૫	શૈશવ દ્વારા નેતૃત્વ તાલીમ	૬	૧૩૮	૧૦૮	૨૪૬
૬	શૈશવ દ્વારા એક દિવસીય તાલીમ	૧૨	૨૩૬	૨૦૪	૪૪૦
૭	કિશોર મંડળ પ્રવૃત્તિ		૫૭૦	-	૫૭૦
૮	કિશોરી મંડળ પ્રવૃત્તિ	૪૭	-	૮૨૯	૮૨૯
૯	વાર્ષિક સંમેલન	૧	૧૩૭	૧૧૭	૨૫૪
૧૦	સ્વરક્ષણ વેનલીડો પરિચય તાલીમ	૩	-	૧૫૭	૧૫૭
૧૨	બાલસેનાના બાળકોનું રાષ્ટ્રીય રાજ્ય સ્તરે પ્રતિનિધિત્વ	૩	૬	૫	૧૧
૧૩	કિશોરી સંમેલન	૧	-	૧૦૯	૧૦૯
૧૪	કિશોર સંમેલન	૧	૯૨	-	૯૨
૧૫	બાળમેળા	૩	૧૧૩	૧૦૯	૨૨૨
૧૬	બચત પ્રવૃત્તિ વાર્ષિક કાર્યક્રમ	૧	૫૮	૪૪	૧૦૩
૧૭	બાલસેના અધ્યક્ષ ઉપાધ્યક્ષ ચૂંટણી	૧	૫૮	૪૦	૯૮

બચત પ્રવૃત્તિ

વર્ષની ઉઘડતી સિલક	રૂા ૧,૦૮,૯૭૨
વર્ષ દરમ્યાન બચત	રૂા ૫૫,૦૫૮
કુલ	રૂા ૧,૬૪,૦૩૦
વર્ષ દરમ્યાન ઉપાડ	રૂા ૭૫,૨૮૫
વર્ષ અંતની સિલક જમા	રૂા ૮૮,૭૪૫
બચત પ્રવૃત્તિ સભ્ય સંખ્યા	-

બાળ અધિકાર તાલીમ અને સંસાધન કેન્દ્ર

સમગ્ર વર્ષ વિશેષ બની રહ્યું હોવા છતાં પડકારજનક બની રહ્યું હતું. સાધન સામગ્રીનું નિર્માણ હોય, તાલીમ હોય, નેટવર્ક મીટીંગ હોય પણ વિશેષ ટીમ ન હોવા છતાં સંસ્થાના અન્ય કાર્યક્રમ સાથ જોડાયેલ સભ્યોની મદદથી પડકાર મહદઅંશે ઝીલી શક્યા તેનો આનંદ છે.

વર્ષની શરૂઆત .. ગરમીના કિવસો ... યુ.કે થી આવેલ વોલન્ટીયર એમા, જે પ્રસિધ્ધ એડવટાઈઝીંગ કંપનીમાં કામ કરે.. શૈશવના કાર્યોની વાત વધુ લોકો સુધી પહોંચે તેના માટે કટિબદ્ધ. અહિંયા રોકાણનો સમય ઓછો પણ એમાઅ કશાને જ ગણકાર્યા વિના સાથો મિત્રો આંતરરાષ્ટ્રીય ખ્યાતિ પ્રાપ્ત ફિલ્મ મેકર સામ અને ફોટોગ્રાફર એડ્રોનની મદદથી બાલસેનાના બાળકો સંકુચિત દુનિયા અંગે શું માને છે તે અંગેની સુંદર ફિલ્મ તૈયાર કરી !

સ્વતંત્રતા દિન - ૧૫ ઓગષ્ટ, મંગળવારના રોજ આ લઘુ ફિલ્મને શૈશવના મિત્રો, શુભેચ્છકો અને કાર્યકરો, બાળકોની હાજરીમાં પ્રદર્શિત કરવામાં આવી. આ ફિલ્મનો સારાંશ એટલે આજે દુનિયા અનેક રીતે વહેંચાઈ રહી છે - રહેંસાઈ રહી છે. જાત-જાતના વાડાઓ બની રહ્યા છે... સત્તા અને સંપત્તિનું વરવું પ્રદર્શન થઈ રહ્યું છે. ૨૧ મી સદીમાં પ્રગતિશીલ દુનિયાને બદલે 'મારું-તારું', અમીર-ગરીબ, મારો દેશ-તારો દેશ જેવા સંકુચિત અથમાં દુનિયા વિકસી રહી છે. ફેસબુક, ટવીટર કે ઈન્સ્ટાગ્રામ જેવા માધ્યમો દ્વારા સંકુચિતતાના અભિપ્રાયો સતત વહી રહ્યાં છે ત્યારે દુનિયાના એક ખૂણે આવેલ આપણા ભાવનગરના છેવાડાના બાળકો આ અંગે કેવા અભિપ્રાયો ધરાવે છે ? શું માને છે ? આ વાત બે મિનિટની ફિલ્મનો મુખ્ય સાર છે. (આ ફિલ્મ તમે શૈશવની વેબસાઈટ www.shaishavchildrights.org પર પણ જોઈ શકો છો.)

શૈશવ દ્વારા બાળકોને તેમના બાળ અધિકાર શીખવવા માટે વિશિષ્ટ રમત ૨૦૦૧માં વિકસાવવામાં આવી હતી, તેના દ્વારા એકાદ લાખ બાળકો બાળ અધિકાર શીખ્યા હશે! ગત વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ યુનિસેફની પાર્ટનર સંસ્થાઓને બાળ અધિકાર-ગેમકીટ તૈયાર કરીને આપવામાં આવી હતી. આમ અનેક બાળકો આ ગેમકીટની મદદથી બાળ અધિકાર શીખી-સમજી રહ્યા છે તેનો આનંદ અને ગૌરવ છે.

આ વર્ષ અન્ય રીતે પણ મહત્વનું રહ્યું. સેવા રૂરલ સંસ્થાના વિવેકાનંદ ગ્રામીણ ટેકનીકી કેન્દ્રમાં ટેકનીકલ તાલીમ પ્રાપ્ત કરવા માટે જોડાતા યુવાનો સાથે તેઓના સ્વવિકાસ, ચારિત્ર્ય ઘડતર, નેતૃત્વ, કમ્યુનિકેશન, આંતરસંબંધો, વિચાર કરવો, નિર્ણય કરવો લેવાની ક્ષમતા જેવા વિવિધ જીવન કૌશલ્યો અંગેની તાલીમ દર મહિને શૈશવ દ્વારા યોજવામાં આવી અને તેના સફર પરિણામો મળ્યા હતાં. સરકાર દ્વારા પણ આઈ.ટી. આઈના વિદ્યાર્થીઓમાં નોકરી કરવા અંગેની ક્ષમતાઓ વિકસે તે માટે આ પ્રકારની તાલીમનો આગ્રહ કરવામાં આવી રહ્યો છે. આમ શૈશવ તાલીમ કેન્દ્રને બાળક ઉપરાંત યુવાનોને વિશિષ્ટ તાલીમ આપવાનો પણ ઉમદા અનુભવ મળ્યો હતો.

આ ઉપરાંત વનપથ ટ્રસ્ટ, ધરમપુર, સર્વોદય પરિવાર ટ્રસ્ટ પીડંવળ અને ખડકી ના બાળકો તથા શિક્ષકો સાથે નિયમિત શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિ યોજવામાં આવી હતી.

આ વર્ષે ભાવનગર સ્થિત સરકારી સર તખ્તસિંહજી હોસ્પિટલના સાઈકીયાટ્રીક વિભાગના તબીબો અને સ્ટાફ સાથે ૬ મેના રોજ, ભાવનગર મેડીકલ કોલેજના પી.એસ.એમ ડીપાર્ટમેન્ટના તબીબી વિદ્યાર્થીઓ સાથે ૧૯ ઓગસ્ટના રોજ મૈત્રીની રમતોની તાલીમ દ્વારા નેતૃત્વ અને તણાવમુક્તિ અંગેના મુદ્દાઓની તાલીમ યોજવામાં આવી હતી, જ્યારે ૮ અને ૯ સપ્ટેમ્બરના રોજ મેડીકલ કોલેજના પી.એસ.એમ ડીપાર્ટમેન્ટ દ્વારા ગુજરાતની મેડીકલ કોલેજના તબીબી વિદ્યાર્થીઓ માટે 'બુસ્ટર-૨૦૧૭' સેમિનાર આયોજીત થયો હતો. આ સેમિનારમાં મૈત્રીની રમતોના માધ્યમ દ્વારા ટીમબિલ્ડીંગ-લીડર થવાના મુદ્દાઓ પર શૈશવ દ્વારા તાલીમ આપવામાં આવી હતી.

૮ થી ૧૧ મે દરમિયાન ટાટા ટ્રસ્ટના ઉપક્રમે મીઠાપુર ખાતે જેન્ડર અને જીવન કૌશલ્યો અંગેની તાલીમ શૈશવમાંથી પાણલબહેન, નીલમબહેન તથા અલ્પેશભાઈએ આપી હતી, જેમાં ૨૬ ભાઈ-બહેનો સહભાગી થયા હતાં.

૩૦ જૂનના રોજ પેરેન્ટીંગ ફોર પીસના સભ્યોના નિયમિત તાલીમવર્ગ ચાલી રહ્યા છે તેના અનુસંધાનમાં શૈશવમાંથી ફાલ્ગુનભાઈએ બાળ અધિકારો વિષે વાર્તાલાપ આપ્યો હતો. આ ઉપરાંત અલ્પેશભાઈએ મૈત્રીની રમતો રમાડી હતી.

- ૧૯ સપ્ટેમ્બરના રોજ ઉના ખાતે એચ.એમ.વી આર્ટસ - કોર્મસ કોલેજમાં બાળકોનું શિક્ષણ અને અધિકારો અંગે શૈશવમાંથી ફાલ્ગુનભાઈએ વિશેષ ઉપસ્થિત રહી વાર્તાલાપ આપ્યો હતો.
- ૧૯-૨૦-૨૧ સપ્ટેમ્બરના રોજ જૂનાગઢ જિલ્લામાં માળિયા સ્થિત રીઝવાન આડતીયા ફાઉન્ડેશનના કાર્યકરો તથા શિક્ષકોને પ્રવૃત્તિલક્ષી - પ્રોજેક્ટ આધારિત શિક્ષણ અને બાળમેળા પદ્ધતિ અંગે શૈશવમાંથી

ફાલ્ગુનભાઈ, નીલમબહેન તથા અલ્પેશભાઈએ તાલીમ આપી હતી જ્યારે ૧૫૦ ઉપરાંત વિદ્યાર્થીઓ સાથે બાળમેળો યોજાયો હતો.

- ૨૨ થી ૨૪ સપ્ટેમ્બર દરમિયાન સ્વરાજ યુનિ. ઉદ્દેપુરના ખોજી-વિદ્યાર્થીઓના વાર્ષિક કાર્યક્રમમાં શૈશવમાંથી ફાલ્ગુનભાઈ ઉપસ્થિત રહ્યા હતાં અને વૈકલ્પિક શિક્ષણના પ્રયોગમાં જોડાયેલા ખોજીઓની યાત્રા-વિકાસની વાતોને ખિરદાવી હતી.
- ૯ અને ૧૦ જાન્યુઆરીના રોજ આગાખાન રૂરલ સર્પોટ પ્રોગ્રામ, સાયલાના ૨૧ કાર્યકર ભાઈ-બહેનોને પ્રવૃત્તિના માધ્યમથી 'સામાજિક વૈવિધ્યતા અને સહજીવનના મુદ્દા પર શૈશવ દ્વારા તાલીમ આપવામાં આવી.
- 'બેટી બચાવ બેટી પઢાઓ' અભિયાન અંગેની ૩ અને ૧૮ જાન્યુઆરીના રોજ યોજાયેલ સેમિનારમાં શૈશવ દ્વારા જીવન કૌશલ્ય અને સક્ષમતા અંગે વાર્તાલાપ આપવામાં આવ્યા હતા.

કિશોરીઓ-બહેનો માટે સ્વરક્ષણ અંગેની વિશેષ તાલીમ

શૈશવ દ્વારા કિશોરીઓ અને બહેનોના સ્વરક્ષણ અને સલામતી અંગે વિશેષ પ્રાધાન્ય આપી અવાર-નવાર વેનલીડો અંગેની તાલીમો યોજવામાં આવતી રહે છે.

આ આંતરરાષ્ટ્રીય પદ્ધતિની તાલીમ અત્યંત ઉપયોગી અને મહત્વની હોવાથી શૈશવ દ્વારા ખાસ કરીને કિશોરીઓ માટેનો વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. આ વર્ષે આ અનુસંધાનમાં મહત્વનું બની રહ્યું, શૈશવ અને વેનલીડોના વિશેષ તાલીમકારો તૈયાર થાય તે માટે નવેમ્બર, ડિસેમ્બર અને જાન્યુઆરી મહિના દરમિયાન ત્રણ તબક્કામાં તાલીમનું આયોજન કરી ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન, હિમાચલ પ્રદેશ, દક્ષિણ ભારતના રાજ્યો, પશ્ચિમ બંગાળ વગેરે રાજ્યોમાંથી આવેલ બહેનોને વિશેષ તાલીમ આંતરરાષ્ટ્રીય તાલીમકાર થતા ગીતા રીડર તથા શૈશવ માંથી પાડલ બહેન, આયેશા બહેન, નીલમબહેન વગેરેએ તાલીમ આપી હતી, આ તાલીમોના પરિણામે વધુ ૧૩ તાલીમકાર બહેનો તૈયાર થયા હતાં.

નેટવર્ક

- શૈશવ બાળઅધિકારો પર કાર્યરત રાજ્ય-રાષ્ટ્રીય સ્તરના નેટવર્ક સાથે પણ શૈશવ સક્રિય રીતે કાર્ય કરે છે.
- આ વર્ષે શૈશવને વિશેષ તક મળતાં, બાળકોના અધિકાર પર કાર્યરત આંતર રાષ્ટ્રીય નેટવર્ક ચીલ્ડ્રન એન્ડ એક્ટર ફોર ટ્રાન્સફોર્મિંગ સોસાયટી દ્વારા લગભગ દર વર્ષે અલગ-અલગ દેશોમાં આંતરરાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમો યોજવામાં આવે છે. આ અનુસંધાનમાં CATS-ASIAની રચના કરવા માટે ૪ થી ૮ જાન્યુઆરી દરમિયાન પંચગીની ખાતે મીટિંગનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ ફોરમના સ્થાપક સભ્ય તરીકે શૈશવ-બાલસેના સહભાગી થઈ હતી. આ સંદર્ભમાં શૈશવમાંથી પાડલબહેને પ્રતિનિધિત્વ કર્યું હતું. આગામી સપ્ટેમ્બર' ૧૮ માં આંતરરાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમ પંચગીની ખાતે યોજાશે.

- એસ્પાયર સર્કલ એ સંસ્થાઓ, સીએસઆર વગેરેના નેતૃત્વ અંગેનું રાષ્ટ્રીય નેટવર્ક છે. આ નેટવર્કના ઉપક્રમે ૨૬-૨૭ જાન્યુઆરીના રોજ અમદાવાદ ખાતે વર્કશોપ યોજાયો હતો, જેમાં શૈશવમાંથી પાડલ બહેન ઉપસ્થિત રહ્યાં હતા.
- સ્વરાજ યુનિવર્સિટીના ઉપક્રમે ૨૧-૨૨ અને ૨૩ જૂનના રોજ ઉદ્દેપુરમાં મલ્ટીવરસીટી - લોકોની યુનિવર્સિટી અને સ્વતંત્ર શિક્ષણ અંગે વિશેષ ગાષ્ટ્ર યોજવામાં આવી હતી, જેમાં દેશભરમાંથી વૈકલ્પિક શિક્ષણના મુદ્દે કાર્યરત વ્યક્તિઓ-સંસ્થાઓના પ્રતિનિધિઓએ ભાગ લીધો હતો. આ ગોષ્ટ્રમાં શૈશવમાંથી પાડલબહેન અને શલ્ગુનભાઈ ઉપસ્થિત રહ્યા હતાં.

શૈશવ સંસ્થાની મુલાકાતે

- ૧૮ મે ના રોજ મુંબઈ સ્થિત સીસીડીટી ટ્રસ્ટના ૧૦ કાર્યકરોએ શૈશવ - બાલસેનાની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ - સહભાગિતાના મોડલના અભ્યાસ માટે શૈશવની મુલાકાત લીધી હતી.
- ગ્લોબલ ગીર્વીગના પ્રતિનિધિ શ્રી ઔશિક ૨૯ અને ૩૦ મે ના રોજ સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓ નિહાળવા મુલાકાત લીધી હતી.
- પીડીલાઈટ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ, સી. એસ. આર ડીપાર્ટમેન્ટના શ્રી અશ્વિનભાઈ કાકે ૧૫ જૂનના રોજ શૈશવની મુલાકાત લીધી હતી.
- એ.કે.આર. એસ. પીના શ્રી નીરજભાઈ અને શ્રી મનોજભાઈ ૨૭ જૂનના રોજ સંસ્થાની મુલાકાત લીધી હતી.
- અઝીમ પ્રેમજી ક્વિલનથોપી ઈનીશીયેટીવ, બેંગ્લોરથો શ્રી આદિત્ય નટરાજન સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓ નિહાળવા માટે ૬-૭ જુલાઈ ૨ દિવસની મુલાકાત લીધી હતી.
- ૨૨ ઓગષ્ટના રોજ વલસાડ જિલ્લામાં અતુલ ખાત આવેલ અતુલ ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ વોકેશનલ એકસલન્ટના ૨૦ તાલીમાર્થી બહેનો અને ૨ અધ્યાપકો શૈશવમાંથી પ્રવૃત્તિઓ તથા ક્વિલ્ડકાર્ય જોવા માટે આવ્યા હતાં.

પ્લેસમેન્ટ

- સ્નાતક તથા અનુસ્નાતક કક્ષાના વિદ્યાર્થીઓ તેઓના અભ્યાસના ભાગરૂપે વિશેષ ક્વિલ્ડકાર્યના પ્રત્યક્ષ અનુભવ મેળવવા શૈશવ સંસ્થામાં ૧૫ દિવસથી લઈને મહિનો બે મહિના માટે પ્લેસમેન્ટ પર આવતા હોય છે. આ વર્ષ સ્વરાજ યુનિ(ઉદ્દેપુર), આણંદ લો કોલેજ, સમાજકાર્ય મહાવિદ્યાલય (પાટણ), ગુજરાત વિદ્યાપીઠ(અમદાવાદ), નારસી મોનજી ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ મેનેજમેન્ટ સ્ટડી (મુંબઈ, ઈન્દોર) વગેરે સ્થળોએથી ૧૨ વિદ્યાર્થી ભાઈ-બહેનો પ્લેસમેન્ટ પર આવ્યા હતા.
- આ ઉપરાંત વિશેષ તો અમેરિકન ઈન્ડીયા ફાઉન્ડેશનના ફેલો શૈશવના કાર્યમાં પોતાની સેવાઓનું પ્રદાન કરવા તેમજ બાળકાના અધિકાર અને પરિસ્થિતિને જોવા-સમજવા માટે શૈશવમાં ૧૦ મહિના માટે જોડાતા હોય છે. ગત વર્ષની જેમ આ વર્ષ પણ શુભા અને મૈત્રીચી સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૭ થો જુન ૨૦૧૮ સુધી શૈશવ સાથે ફેલો તરીકે જોડાયા છે.

આંકડાકીય માહિતી

- ૧૦ સંસ્થાના ૬૫ પ્રતિનિધિ/કાર્યકરોએ શૈશવની મુલાકાત લીધી હતી.
- ૮ શૈક્ષણિક સંસ્થા, કોલેજ, યુનિવર્સિટીના ૧૨ વિદ્યાર્થીઓ શૈશવના કાર્યના અનુભવ માટે પ્લેસમેન્ટ પર આવ્યા હતા.
- ૧૫ સંસ્થાના ૧૩૬૫ બાળકો, યુવાનો અને કાર્યકરો સાથે શૈશવ દ્વારા સ્વવિકાસ, આંત્રપ્રીતીયોરશીપ, ટીમ બિલ્ડીંગ, કમ્યુનિકેશન, બાળ અધિકાર અને કાયદાઓ શિક્ષણ વિષયક તથા વૈવિધ્યપૂર્ણ સાંસ્કૃતિક સમાજનું સહજીવન અંગે પ્રવૃત્તિઓ આધારિત ૩૧ તાલીમો વર્ષ દરમિયાન યોજવામાં આવી હતી.

ચાઈલ્ડ લાઈન

મુશ્કેલીમાં મુકાયેલા બાળકોને તત્કાલ સહાયરૂપ થઈ શકાય તેમજ તેની મુશ્કેલી અંગે અનેકવિધ સરકારી વિભાગો કે સંસ્થાઓના સહયોગ માટે સંકલન કરી બાળકની સુરક્ષા અને સલામતી માટે ૧૦૯૮-મફત ફોન સેવા, ચોવીસ કલાક, સાતેય દિવસ કાર્યરત છે. તેની કામગીરી દિન પ્રતિદિન ઘનિષ્ટ બનતી જાય છે.

સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન આઉટરીચ, ઓપન હાઉસ, ગ્રુપઆઉટ રીચ દ્વારા શહેરના અનેક વિસ્તારો, શાળા આંગણવાડીઓ, કોલેજ કક્ષાએ, સંસ્થાઓ વગેરેમાં પ્રચાર-પ્રસાર ઉપરાંત મુશ્કેલીમાં મુકાયેલા બાળકોને જ શોધવાનું કાર્ય કરવામાં આવતું હોય છે. આ ઉપરાંત ફોનની મદદથી પણ બાળકો, વાલીઓ-નાગરિકો અને બાળકો પ્રશ્નો અંગે ફોન કરી મદદ મેળવતા હોય છે. આ કામગીરીની આંકડાકીય માહિતી પાછળ આપી છે.

આ ઉપરાંત વિશેષ તો બાલસેનાની મદદથી શહેરના ૧૨ વિસ્તારોમાં બાળસુરક્ષા સમિતિની રચના કરી તેમા વિસ્તારના આગેવાન, બાલ દોસ્તો અને બાળકોને સામેલ કરી નિયમિત મીટીંગ દ્વારા પ્રશ્નોની ચર્ચા કરી તેના નિરાકરણના પ્રયત્નો કરવામાં આવતા હોય છે. આ બાળસુરક્ષા સમિતિની નિયમિત મીટીંગ દ્વારા તેઓની સક્ષમતા વધારવાના વિશેષ પ્રયત્નો કરવામાં આવ્યા હતા. ચાઈલ્ડ લાઈન ટીમ જિલ્લા બાળ સુરક્ષા એકમ, ચાઈલ્ડ વેલ્ફેર કમિટી પોલીસ વિભાગ તથા અન્ય બાળગ્રૂહોને સાથ સતત સંકલન કરી બાળકને મદદરૂપ થતી હોય છે.

બાળકો મુશ્કેલીમાં મુકાય ત પહેલા તેઓ પોતાના પ્રશ્નોને ઓળખે, સમજ અને તેના માટે સતર્કતા કે સક્ષમતાની જરૂરીયાત છે તે અગાઉથી ઉપજે તો પ્રશ્ન ઉગે તે પહેલા જ તેને અટકાવી શકાય. આ અનુસંધાનમાં શૈશવ બાલસેના ટીમ સાથ રહી, ચાઈલ્ડ લાઈન ટીમ કિશોરાવસ્થાના શારિરીક, માનસિક અને ભાવનાત્મક ફેરફારો અંગે બાળકોને તાલીમ આપવામાં મહત્વની ભુમિકા ભજવી રહી છે.

૧૪ નવેમ્બર રાષ્ટ્રીય બાળદિન તથા ૨૦ નવેમ્બર આંતરરાષ્ટ્રીય બાળ દિન આ નિમીત્તે દર વર્ષે 'ચાઈલ્ડ રાઈટ વીક' ઉજવણી વિવિધ થોમ સાથ થતી હોય છે. આ વર્ષે પણ વિશેષ રીતે અઠવાડીયાની ઉજવણી કરી બાળઅધિકારો અને ચાઈલ્ડ લાઈનનો પ્રચાર-પ્રસાર કરવામાં આવ્યો હતો. આ ખાસ અઠવાડીયા દરમ્યાન કરેલ કામગીરી નીચે મુજબ છે.

- ખાસ જરૂરીયાત વાળા બાળકોને ધ્યાનમાં લઈ ભાવનગરમાં કાર્યરત પી. એન. આર સોસાયટી સંલગ્ન અંકુર શાળા, નટરાજ શાળા વગેરેના સહયોગથી અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ વિશિષ્ટ બાળકો માટે યોજવામાં આવી હતી. આ કાર્યક્રમમાં શાળાના શિક્ષકો અને વાલીઓ સહભાગી થયા હતા.

- ભાવનગરની એવી સંસ્થાઓ કે જ્યાં લોકોની અવરજવર વિશેષ છે તેવી સંસ્થાઓ-એકમો વગેરેના સહયોગથી ચાઈલ્ડ હેલ્પ લાઈનની જાગૃતિ પત્રિકાઓ વિતરણ કરવામાં આવી હતી.
- આ ઉપરાંત શહેરની શાળાઓ અને વિદ્યાર્થીઓની મદદથી અલગ-અલગ કિવસે જુદા-જુદા સર્કલ પર માનવસાંકળ, બાળ અધિકાર પ્રદર્શન તથા પત્રિકા વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું.
- જ્યારે શહેરના અલગ-અલગ વિસ્તારોમાં બાળ અધિકાર પ્રદર્શન શેરીનાટક વગેરે સાથે પત્રિકા વિતરણ કરવામાં આવી હતી.
- આ વીક દરમિયાન ૧૦૦૨૬ પત્રિકાઓ વિતરણ કરવામાં આવો હતી અને ૫૭૧૯ વડીલો તથા ૩૧૫૨ બાળકો સહભાગી થયા હતા. આ વીકનાં ભાગરૂપે ઘોઘા ગામમાં તાલુકા મામલત દારા તથા નાયબ મામલતદાર સાથે ચાઈલ્ડ લાઈન વિશેની મિટીંગ કરી વિવિધ માહિતીઓ આપી હતી. આ ઉપરાંત ગામમાં આવેલ શાળાઓની મુલાકાત લઈ બાળ અધિકાર પ્રદર્શન, ચાઈલ્ડ હેલ્પ લાઈનની માહિતી વગેરે આપવામાં આવી હતી.

આંકડાકીય માહિતી:

આઉટરીચ (પ્રચાર-પ્રસાર):

કેટેગરી	કુલ આઉટરીચ	બાળકોની સંખ્યા	પુખ્તોની સંખ્યા
શાળા	૧૦૭	૩૫૬૬૧	૧૦૮૧
આંગણવાડી	૧૨૭	૪૨૪૫	૯૪૨
અન્ય	૩૦	૧૯૮૮	૧૫૯
કુલ	૨૬૪	૪૧૮૯૪	૨૧૮૨

ઓપન હાઉસ વિસ્તારની સંખ્યા કુલ -૩૨ મળી આવેલ કેસ:

કેટેગરી	ફોન દ્વારા	આઉટરીચ દ્વારા	અન્ય સંસ્થા/ વ્યક્તિ દ્વારા	કુલ	ઉકેલ
મેડીકલ	૨૨	૦૬	૦૧	૨૯	૨૯
શેલ્ટર	૧૭	૧૩		૩૦	૩૦
શિક્ષણ	૨૪	૧૦	૦૪	૩૮	૩૮
સતામણી સામે રક્ષણ	૫૧	૦૪	૨૨	૭૭	૭૭
કાયદા સામે સંઘર્ષ	૦૧	-	-	૦૧	૦૧
ગુમ થયેલ અને શોધાયેલ બાળકો	૦૮	૦૨	૦૩	૧૩	૧૩
કાઉન્સિલીંગ	૧૩	-	૦૧	૧૪	૧૪
અન્ય	૨૨	૧૨	૦૯	૪૩	૪૩
કુલ	૧૫૮	૪૭	૪૦	૨૪૫	૨૪૫

લોકશાળા

બાળકોની જરૂરીયાત અને ઈચ્છાને ધ્યાનમાં લઈ શૈશવ દ્વારા લોકશાળા કાર્યક્રમ ઓક્ટોબર ૨૦૧૬ થી શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો. અને તેના ઉત્સાહજનક પરિણામ મળતા કાર્યક્રમ આગળ ધપાવ્યો હતો. એપ્રિલ ૨૦૧૭ થી માર્ચ ૨૦૧૮ દરમિયાન શહેરના માઢિયારોડ અને રામદેવનગરમાં બે લોકશાળામાં શિક્ષણ ઉપરાંત અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ તથા સાંજના સમયે બાળકોના સંગઠન બાલસેનાની પ્રવૃત્તિઓ સાતત્યપૂર્ણ રીતે યોજવામાં આવી હતી.

પોતાના બાળકો માટે પાતાની શાળા -લોકશાળા લોકભાગીદારી આધારિત આ કાર્યક્રમમાં બાળકોના શિક્ષણ માટે વાલીઓ જવાબદારી નિભાવે તે સમજણ દ્વારા શરૂ કર્યો છે. વાલીઓ પોતાના બાળકની શિક્ષણની કાળજી લે. લોકશાળા કેન્દ્રની નિયમિત મુલાકાત લે, વહીવટમાં સહભાગી થાય, નેતૃત્વ લે તે માટેના સતત પ્રયત્નો મીટીંગ દ્વારા, તાલીમ દ્વારા કરતા રહેવાના પરિણામ લોકો હવે નિયમિત થતા ગયા છે જે કે સંપૂર્ણ રીતે લોકઆધારિત કાર્યક્રમ બને તે અંગે હજુ ઘણું કરવાનું છે.

મે-જુન મહિનામાં વેકેશન શિબીર દરમિયાન બાળકોનો આત્મવિશ્વાસ વધે, સહભાગીતા વધે, તે અંગે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓના માધ્યમોનો ઉપયોગ કર્યો હતો, ત્યારબાદ વર્ષ દરમિયાન બાળકોના સર્વાંગી વિકાસને ધ્યાનમાં રાખી

અનેકવિધ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ સતત વિકસાવતા રહ્યા હતા આ કાર્યક્રમ માટે અવર ફાઉન્ડેશનના સહયોગ ઉપરાંત એલ આઈ સી, ભાવનગર પ્રાંચનો સુંદર સહયોગ પ્રાપ્ત થયો હતો.

લોકશાળામા જોડાનાર ધો. ૧ થી ૭ ના બાળકોના પ્રીટેસ્ટના આધારે જુથની રચના કરી તેઓ ને પાયામાંથી શિક્ષણ આપવા અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓને જોડી કાર્ય કરવાના સારા પરિણામો હવે મળી રહ્યા છે. જુન મહિનાની શરૂઆતમાં લોકશાળા જોડાયા બાળકો પૈકીના નિયમિત બાળકાનો પ્રગતિમાં માર્ચ ૨૦૧૮ના અંત સુધીમાં ઘણો સુધારો જોવા મળ્યો હતો, જે ત્રણ કેટગીરી કરવામાં આવી હતી તેમા પ્રમાણમા સાવ નબળા બાળકો ૬૭ હતા. તેમાથી ૩૮% બાળકો આગળ વધ્યા હતાં, જ્યારે પ્રમાણમાં લખતા વાંચતા અને અથગ્રહણ કરતાં આવડતુ હોય તેવા માત્ર ૧૦% બાળકો હતા તમા સુધારો થતાં ૫૬% ઉપરાંત બાળકો 'એ' કેટેગરીમાં આવ્યા હતા આમ તેઓની પ્રગતી થઈ રહી હતી. સમગ્ર વર્ષ દરમ્યાન ૧૮૫ બાળકો લોકશાળા પર આવ્યા હતાં, પરંતુ અનેક કારણોસર બાળકો અનિયમિત રહેતા હતા પરંતુ

સમગ્ર વર્ષ દરમ્યાન લોકશાળા પર લગભગ ૧૦૮ બાળકો શૈક્ષણિક અભ્યાસ માટે નિયમિત જોડાયેલા રહ્યાં હતાં.

આંકડાકીય માહિતી:

ક્રમ	વાલી મીટીંગ	સંખ્યા
૧.	બાળ સુરક્ષા સમિતિ મીટીંગ	૦૯
૨.	વિષય આધારિત વર્કશોપ	૦૬
૩.	બાળ અધિકાર તાલીમ	૦૨
૪.	બાલસભા	૧૫
૫.	ચિત્ર/કાક્ટ/રમતગમત વર્કશોપ	૦૭
૬.	પર્યાવરણ કાર્યક્રમ	૦૫
૭.	નાટ્ય વર્કશોપ	૦૧
૮.	વ્યસન મુક્તિ રેલી	૦૧
૯.	સામાન્ય જ્ઞાન વર્કશોપ	૦૧
૧૦.	યોગ વર્કશોપ	૦૨
૧૧.	કાવ્યગાન વર્કશોપ	૦૨
૧૨.	ગાંધીજયંતી ઉત્સવ	૦૧
૧૩.	પ્રવાસ	૦૨
૧૪.	અક્ષરસુધારણા વર્કશોપ	૦૨
૧૫.	પરિક્ષાની પૂર્વ તૈયારીઓ અંગે વર્કશોપ	૦૪

આરણ્યક

પ્રસ્તાવના:

આજે બાળક ખંડ-ખંડમાં વહેંચાયેલું છે. બાળક કોઈક મા-બાપનું સંતાન છે, કોઈકનો વિદ્યાર્થી / વિદ્યાર્થીની છે. બાળકના અખંડ વ્યક્તિત્વનો સ્વીકાર નથી. સહભાગિતા નથી. બાળકે કેમ વિકસવું-કેટલું વિકસવું કે શિક્ષણ મેળવવું કે જીવનનું ઘડતર કરવું એ બધું જ કોઈકના હાથમાં છે.

બાળકના અનેક પ્રકારે શોષણ થાય છે. બાળકની સલામતી શિક્ષણમાં પણ નથી. શારીરિક કે માનસિક સજા ઉપરાંત માર્ક, ગ્રેડ અને સ્પર્ધાનો ભારેખમ ખોજ, અસમાન શિક્ષણ વ્યવસ્થા કે પછી સ્થળાંતર, વિષમ જીવન અનેક ભેદભાવ આ બધાની વચ્ચે બાળકનું બાળપણ ક્યાં એ મોટો યક્ષ પ્રશ્ન છે.

શૈશવ સંસ્થાની શરૂઆત કરી ત્યારે મજૂરી કરતાં-શાળામાં ન જતાં બાળકો શાળા શિક્ષણ મેળવતા થાય તેવા સીમિત સમજણથી કરી હતી પરંતુ જેમ જેમ બાળકો સાથે મિત્રો બની એમની સાથે ચાલતા રહ્યાં તેમ તેમ બાળપણના વિરાટ પ્રશ્નો, પડકારો, સંઘર્ષો સમજવા લાગ્યા ! અને 'બાળપણ'ની અવિરત ખોજ અમારા સૌના માટેનું ધ્યેય બન્યું ! આ ખોજયાત્રામાં બાળકોની સાથે અમે છીએ.

બે દાયકા દરમિયાન તમામ બાળકોને બાળ અધિકારો સમાન રીતે મળે, ખાસ કરીને વંચિત બાળકોને કેન્દ્રમાં રાખી બાળપણની સમજના અમારા વર્તુળને સતત વિસ્તારતા રહ્યાં છીએ ! બાળકોનો સાથ અને અનુભવો બાળપણને સમજવાના નવા અર્થો અમને આપતું રહ્યું છે.

બાળપણ એટલે શું ? એના અર્થો જેમ - જેમ સમજતા ગયા તેમ તેમ બાળકો સાથના કાર્યોમાં સમજણનો વિસ્તાર અને ઊંડાણ વધતા ગયા, મર્યાદાઓ સમજાતી ગઈ. બાળક મજૂરી છોડી શાળામાં ભણતું થઈ જાય એટલે કાર્ય પૂરું નથી થતું, અને એટલે જ શૈશવનું કાર્ય બહુઆયામી બની રહ્યું છે.

આ બધામાંથી જે શીખ મળી તેમાંથી કેળવણીનાં નૂતન કાર્યક્રમનું ચિત્ર વિકસ્યું છે.

શાળા નહીં, વૈકલ્પિક શિક્ષણ કે માત્ર વ્યવસાયિક શિક્ષણ નહીં, પરંતુ બાળકોની પોતાની શીખવાની એવી જગ્યા કે જ્યાં બાળક પોતે નેતૃત્વ લઈ જીવન અંગેની સમજ કેળવે, જ્યાં પરસ્પર સહજીવનના આદર દ્વારા નૈસર્ગિક વિકાસ કરે અને વયસ્કો એમના મિત્ર બની ટેકો કરતા રહે.

સહજીવન દ્વારા કુદરતને સાચવે - સંવર્ધન કર, પરાસ્પરાવલંબન દ્વારા એક-બેકની વૈવિધ્યતાને આદર આપે, સંસ્કૃતિઓના આવિર્ભાવને સમજે - ઓળખે અને પ્રેમના મૂલ્યોને વિસ્તારે, વિચારોની તાજગીને સ્પર્શે - બંધિયારપણાથી ખૂલ્લા તરફ વિકસે, દરેકની શક્તિ - મર્યાદાને ઓળખે - ટેકો કરે અને જે છે તેને હૃદયથી આવકારે, ન્યાય - સમાનતા - બંધુત્વ દ્વારા ઐશ્વર્યોને પામવા મથામણ કરે - સાથોસાથ સંતોષ અને સૌનો ખ્યાલ કરી સાદગી

દ્વારા જીવનને પામે, વિકાસના સાચા ખ્યાલને વિકસાવે એ કેળવણી પામવાની મથામણ જીવનનો ક્રમ બને, સમજણ બને અને જીવવા માટેની પ્રેક્ટીસ થાય તેવી સમજણ એટલે “આરણ્યક”

હેતુ:

- સ્વસ્થ જીવન (સ્વસ્થ બાળક = સ્વસ્થ નાગરિક = સ્વસ્થ સમાજ)
- સાતત્યપૂર્ણ પર્યાવરણ
- સામાજિક ન્યાય
- નિસ્ખત - તમે બધા છો માટે હું છું

આરણ્યક

એટલે

ખુલ્લી અને મુક્ત શીખતી - શીખવતી જગ્યા

બાળકો અને વયસ્કોની મિત્રતા જીવન જીવવા માટેનું પ્લેટફોર્મ હોય.

શીખવું - શીખવવું એટલે....

- વૈવિધ્યપૂર્ણ સંસ્કૃતિ પ્રત્યે આદર અને સમજ
- મૈત્રી - એકતા, સમાનતા અને સ્વતંત્રતા
- સ્થાનિક વૈશ્વિક સમજણ
- સામર્થ્ય વિકાસ દ્વારા સમાજને પ્રદાન
- સૌનો સમાવેશ - આદર અને એકમેકના સથવારે સહજપણે જીવતી જીવનશૈલી

આ માટે.....

- રસ - રૂચિ મુજબ ઘોરણ વિહિન ખૂલ્લા વર્ગો
- અનુબંધનું શિક્ષણ અને સંવર્ધન
- વિશ્વના અનેકવિધ પડકારોને ઓળખી - તેના નિવારણ માટે ‘પ્રથમ મારી ફરજ’થી લઈને સૌની જવાબદારી ધ્યાનમાં લઈ જીવનશિક્ષણ
- સાતત્યપૂર્ણ પર્યાવરણ
- હાલના વિકાસના મોડેલ અંગે પુનઃચિંતન અને નૂતન સમજણ
- પુનઃ પ્રાપ્ય ઉર્જા
- સ્થાનિક આર્થિક સ્વાયતતા
- જૈવવૈવિધ્ય અને સાતત્યતા

- સ્થાનિક સંસાધનોનું વ્યવસ્થાપન - ઉત્પાદન
- સજીવ ખેતી અને સ્વાસ્થ્ય / ખેત વ્યવસ્થાપન
- નાગરિક કેળવણી
- પાણી વ્યવસ્થાપન
- ગામને ઓળખો-જાણો-જીવો
- કુદરત સાથે જોડાણ-જંગલ મારું જીવન
- નેતૃત્વ અને જીવન કૌશલ્ય વિકાસ
- માનવીય ટેકનોલોજી, એન્જીનીયરીંગ
- સંસ્કૃતિ, કલા / સાહિત્ય વૈભવ અને વારસો
- એન્થોપોલોજી

(આ વિચાર-બાળકોની સહભાગિતા -નેતૃત્વ દ્વારા અમલમાં મૂકવાની પહેલ વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯થી શરૂ કરી રહ્યા છીએ. પ્રાથમિક તબક્કે છીએ, આ માટે કોઈ ફંડ કે નાણાંકીય વ્યવસ્થા નથી પરંતુ શ્રદ્ધા અપાર છે. આનંદની વાત એ છે કે વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬માં આપણા જાણીતા સાહિત્યકાર પૂ.શ્રી હિમાંશીબહેન શેલતને શ્રી દર્શક એવોર્ડ અનાયત થયો ત્યારે તેઓએ સન્માન પેટે મળેલી રકમ રૂ.૧,૦૦,૦૦૦ સીધા જ શૈશવને આપ્યા હતા.! આમ એ દાન-“આરણ્યક” વિચારના પાયામાં છે....!

સેવા-રૂરલ સંસ્થા સાથે પણ આ વિચાર પર ઘણી વખત વિચારણા થઈ. તેઓએ પણ ખૂલ્લા દિલથી તેઓની જમીનનો કેટલોક હિસ્સો આ કાર્ય માટે વાપરવાની સંમતિ આપી..! આમ, એક કદમ પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહનના સથવારે ભરી ચુક્યા છીએ, અને આપ સૌનો હુંફાળો સથવારો છે... યાત્રા અવિરત ચાલતી રહેશે.)

વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮માં મળેલ દાનની યાદી

ક્રમ	નામ	સ્થળ	રૂપિયા
૧.	દર્શક ફાઉન્ડેશન	અમદાવાદ	૧૦૦,૦૦૦
૨.	એસ્ટેટ ઓફ લેટ અનુપમાબેન એહમદઅલી કપાસી	ભાવનગર	૧૦૦,૦૦૦
૩.	વિદ્યા પ્રોત્સાહક ટ્રસ્ટ	ભાવનગર	૧૦૦,૦૦૦
૪.	શશીબેન જાની	મુબંઈ	૫૦,૦૦૦
૫.	કલ્પનાબેન કિશોરભાઈ પટેલ	અમદાવાદ	૫૦,૦૦૦
૬.	દીલીપભાઈ એ. શાહ	વડોદરા	૨૫,૦૦૦
૭.	નિપાબેન ખત્રી	પુને	૨૫,૦૦૦
૮.	છાયાબેન મંચકભાઈ પંડ્યા	ભરૂચ	૨૧,૦૦૧
૯.	શિતલબેન વૈભવભાઈ દેસાઈ	અમદાવાદ	૧૫,૦૦૦
૧૦.	પંકજભાઈ એચ શાહ	મુબંઈ	૧૧,૦૦૦
૧૧.	અલ્પેશ પરમાર	ભાવનગર	૧૦,૫૦૦
૧૨.	રામચન્દ્રભાઈ પંચોળી	સાણોસરા	૧૦,૦૦૦
૧૩.	શ્રીમતી રાધીકાબેન હિમતલાલ પટેલ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	વડોદરા	૧૦,૦૦૦
૧૪.	ગણતર	અમદાવાદ	૧૦,૦૦૦
૧૫.	વિજયકુમાર કે દોશી	ભાવનગર	૧૦,૦૦૦
૧૬.	ગૌતમ મુધવા	ભાવનગર	૧૦,૦૦૦
૧૭.	માનસીબેન ભટ્ટ	ભાવનગર	૧૦,૦૦૦
૧૮.	દક્ષાબેન વી. પટણી	ભાવનગર	૧૦,૦૦૦
૧૯.	કવીતાબેન પી. શાહ	ભાવનગર	૫,૦૦૦
૨૦.	ડો. એમ. જી દેસાઈ	ભાવનગર	૫,૦૦૦
૨૧.	ડો. ભરતભાઈ એમ શાહ	અમદાવાદ	૫,૦૦૦
૨૨.	હરન મોહન	ચેન્નઈ	૪,૦૦૦
૨૩.	શિલ્પા જે મહેતા ફાઉન્ડેશન	મુબંઈ	૩,૫૦૦
૨૪.	હરસુખ બી. મહેતા ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ	મુબંઈ	૩,૫૦૦
૨૫.	ચક્ષેશકુમાર એ પટેલ	ગોધરા	૨,૫૦૦
૨૬.	અતુલભાઈ પરીખ	અમદાવાદ	૨,૦૦૦
૨૭.	કોકીલાબેન પરીખ	અમદાવાદ	૨,૦૦૦
૨૮.	શ્રી. કે. જે. જાની	ભાવનગર	૨,૦૦૦

૨૯.	સંગીતાબેન રામોલીયા	ભાવનગર	૨,૦૦૦
૩૦.	અશ્વીનભાઈ દીહોરા	ભાવનગર	૧,૫૫૫
૩૧.	શ્રી. ભુતા રૂગનાથ પ્રા.શાળાનં.૧૧	ભાવનગર	૧,૧૧૧
૩૨.	કેચુરભાઈ પદમકાન્તભાઈ રાવળ	અમદાવાદ	૧,૦૦૦
૩૩.	વૈભવી અતુલભાઈ પરીખ	અમદાવાદ	૧,૦૦૦
૩૪.	કોકીલાબેન કે. જાની	ભાવનગર	૧,૦૦૦
૩૫.	અરુણકુમાર ડી પંચોલી	વ્યારા	૧,૦૦૦
૩૬.	સાધનાબેન આર શાહ	અમદાવાદ	૧,૦૦૦
૩૭.	હાથબ પ્રાથમિક શાળા	હાથબ	૫૦૦
૩૮.	અન્ય	ભાવનગર	૧૦,૫૦૦

વિદેશમાંથી મળેલ દાનની યાદી

ક્રમ	નામ	સ્થળ	રૂપિયા
૧.	ગ્લોબલ ગિર્વીંગ	યુ.એસ.એ	૪,૩૨,૮૪૨
૨.	ચાઈલ્ડ રીચ ઈન્ટરનેશનલ	યુ.કે	૧૫૨,૧૮૭
૩.	કિશોરભાઈ ઘીવાળા	યુ.એસ.એ	૧૦,૦૦૦
૪.	ગુણવંતી એશર	યુ.એસ.એ	૪,૭૨૫
૫.	લક્ષ્મરો યુ.આર.સી	યુ.કે	૩,૫૦૦

AUDITOR'S REPORT

We have examined the Balance sheet as at 31st March, 2018 and income & Expenditure Account for the year ended as above of the above Trust. These financial statements are the responsibility of the Management of the Trust. Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit.

We conducted our audit in accordance with the auditing standards generally accepted in India. Those standards required that we plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free of material misstatement. An audit includes examining, on a test basis, evidence supporting the amounts and disclosures in the financial statements. An audit also includes made by management, as well as evaluating the overall financial statement presentation. We believe that our audit provides a reasonable basis for our opinion. The Financial Statement give a true and fare view in accordance with accounting practices in India, of the state of affairs at 31st March 2018.

We further report as detailed below.

- (a)Accounts are maintained regularly and in accordance with the provisions of the Trust Act and the Rules.
- (b)Receipts and disbursements are properly and correctly shown in the accounts.
- (c)The cash balance and vouchers in custody of the manager or trustee on the date of the audit were in agreement with the accounts.
- (d)All books, deeds, accounts, vouchers of other documents or records required to us were provided by the trust.
- (e)An inventory certified by the Trustee of the movables of the Public Trust has been maintained.
- (f)Shri ASHISH RAVAL, accountant appeared before us and furnished the necessary information required by us
- (g)No property of funds of the trust were applied for any object or purpose other than the object or purpose of the Trust.
- (h)The amounts outstanding for more than one year Rs. Nil.The amount written off during the year Rs. Nil.
- (i)Tenders were not invited as there were no repairs exceeding RS.5000.The Consturction/repairing work done departmentally hence not applicable.
- (j)No money of the public trust has been invested contrary to the provisions of section 35 of trust act.
- (k)There is no alienation of immovable property contrary to provision of section 36 of trust act.

Remarks :- Nil

PLACE: Ahmedabad

Date :- 10-07-2018

FOR DILIP R. SHAH & CO.
[DILIP R. SHAH. PROP.]

Our Sincere Thanks To:

To Fulfill our responsibilities towards deprived children by providing them reasonable opportunities to lead meaningful life your good wishes and active support constantly provide us with inspiration and encouragement. We have received support from many well-wishers. donors and institute for our activities till now. Some of our major supporters are, lpartner india and Aware Foundation.

FINANCIAL STATEMENT 2017-18

Funds & Liabilities	AS ON 31.03.2018	AS ON 31.03.2017
Trust Funds or Corpus	2,70,581.00	2,70,581.00
Other Earmarked Funds	1,12,78,343.40	1,12,78,343.40
(a) Building Fund		
(b) Non Recurring	55,94,582.00	55,42,048.00
(c) Un Utilized Fund	(-) -2,42,827.00	10,30,215.50
Other Liabilities	45,74,407.86	49,07,452.86
Income & Expenditure Account	1,80,35,401.65	1,71,41,857.82
Total	3,95,10,488.91	4,01,70,498.58
ASSETS	AS ON 31.03.2018	AS ON 31.03.2017
Immovable Properties	99,35,903.00	99,35,903.00
Furniture & Fixture	48,65,894.00	48,13,360.00
Unit Trust of India	20,00,000.00	-----
Loan & Advance	13,300.00	58,500.00
Income Outstanding	14,06,467.00	17,28,042.00
Cash & Bank Balance	2,12,88,924.91	2,36,34,693.58
Total	3,95,10,488.91	4,01,70,498.58

EXPENDITURE	AS ON 31.03.2018	AS ON 31.03.2017
Establishment Expenses	2,43,397.20	1,33,325.00
Loss of Sale of Assets	-----	9,30,102.40
Legal Expenses	12,000.00	12,000.00
Contribution to Charity Commi.	1,00,378.00	-----
Expenses on the Object of Trusts	43,34,479.80	98,02,410.00
Surplus carried over to Balance Sheet	8,93,543.83	20,89,858.37
Total	55,83,798.83	1,29,67,695.77

INCOME	AS ON 31.03.2018	AS ON 31.03.2017
Interest	14,80,495.00	1,612,451.47
Donation	12,85,927.51	1,508,513.30
Grant	11,04,000.00	8,582,265.13
Unit Trust of India Dividend	95,033.82	-----
Training & Workshop fees	233,891.00	4,07,061.00
Misc. Income	1,11,409.00	13,235.00
Transfer From/Reserved Fund	12,73,042.50	8,44,169.87
Total	55,83,798.83	12,967,695.77

Place: Ahmedabad

For Shaishav

For Dilip R. Shah & Co.

Falgun Sheth

Dilip R. Shah, Proprietor

Date: 05-08-2018

Managing Trustee Shaishav

Chartered Accountant

સ્વૈચ્છીક સંસ્થાઓ ની વિશ્વસનીયતા માટે ધારાધોરણોનો અમલ

વિગત	અમલ
<p>(A) નોંધણી</p> <ul style="list-style-type: none"> સંસ્થાનું નામ રજી. સરનામું કાર્ય સ્થળનું સરનામું જાહેર સંસ્થા નોંધણી નં. સોસાયટી રજી. નં. ઈન્કમેટેક્સ એક્ટ મુજબ ૧૨ (એ)રજીસ્ટ્રેશન ઈન્કમેટેક્સ એક્ટ મુજબ ૮૦ (જી) સર્ટી નં. ઈન્કમેટેક્સ એક્ટ મુજબ પાન એકાઉન્ટ નં. વિદેશી સહાય નોંધણી નં. મુખ્ય બેંકનું નામ સરનામું પરદેશના દાન માટે <p>(B) સંસ્થાના ધ્યેય/અભિગમની સ્પષ્ટતા અને પ્રતિબદ્ધતા</p> <ul style="list-style-type: none"> સંસ્થાના બંધારણ અને વિવિધ અહેવાલમાં રજૂઆત કાર્યક્રમો અને પ્રવૃત્તિઓમાં રૂપાંતરણ કાર્યકરો, સ્થાનિક લોકો તથા બાળકોમાં સ્પષ્ટતા અને સ્વીકૃતિ 	<p>શૈશવ આઈ.૧૦૦૩, ઈન્દ્રપ્રસ્થ, ડ્રાઈવર્સ થાયેટર પાસે, થલતેજ રોડ, અમદાવાદ બ્લોક નં.૩, બીજે માળે, સરદાર પટેલ શોપીંગ સેન્ટર, સરદારનગર સર્કલ, ભાવનગર. ફોન : ૦૨૭૮-૨૫૬૮૫૬૧ F/3462/Ahmedabad Guj/3592/Ahmedabad HQ.III/32 (S-7)93-94/ AR-8 DIT (E) / 80 G (5)/1057/2007-2008 AABTS0865 N 041980028 દેના બેંક - ડોન પ્રાંચ, ભાવનગર આઈ.ડી.બી.આઈ. બેંક, વાઘાવાડી રોડ, ભાવનગર. યુનીયન બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ દેના બેંક - ડોન પ્રાંચ, ભાવનગર</p> <p>સ્પષ્ટ અને દૃઢ રજૂઆત</p> <p>સારી રીતે સભાન પ્રયત્નો</p>

**(C) વહીવટ અને સંચાલન
સંચાલક મંડળના સભ્યો/ટ્રસ્ટીઓ**

- ટ્રસ્ટી મંડળની યાદી અલગથી આપી છે
- ટ્રસ્ટી મંડળમાં ૫૦% થો વધુ મહિલા સભ્યો
- ટ્રસ્ટી મંડળમાં સંસ્થાના સીનીયર કાર્યકર કાયમી આમંત્રિત
- ટ્રસ્ટી મંડળમાં સ્થાનિક પ્રતિનિધિઓ કાયમી આમંત્રિત
- ટ્રસ્ટી મંડળમાં બાલસેના/તરૂણસેનાના પ્રતિનિધિઓ કાયમી આમંત્રિત
- ટ્રસ્ટી મંડળમાં બે ટ્રસ્ટી સગાં છે.
- બોર્ડના કોઈપણ ટ્રસ્ટીને ટ્રસ્ટી તરીકે કોઈપણ પ્રકારનાં ભથ્થા ચૂકવવામાં આવતાં નથી
- વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ દરમિયાન ટ્રસ્ટીમંડળની ૧ મીટીંગ યોજાઈ હતી
- સંસ્થાના બે કાર્યકારી વડાઓને તેમના પૂર્ણ સમયના વ્યવસાયિક કાર્ય માટે માસિક રૂા. ૪૦,૦૦૦/- તથા રૂા. ૭,૫૦૦/- લેખે માનદવેતન ચૂકવવામાં આવ્યું છે.

**(D) દરેક પ્રવૃત્તિઓ માટેના લક્ષ્યાંકો,
સમીક્ષા અને સમયાંતરે મોનીટરીંગ**

- દર વર્ષે સમગ્ર સ્ટાફ દ્વારા ત્રિમાસિક, છ માસિક, વાર્ષિક આયોજન તથા રીવ્યુ
- કાર્યની વહેંચણી જવાબદારી તેમજ સુવ્યવસ્થિત રીતે અમલ,
- ગુણવત્તા પર વધુ ભાર, નિયમિત રીપોર્ટીંગ
- બહારના નિષ્ણાંતો દ્વારા કાર્યક્રમોની નિયમિત સમીક્ષા

**(E) કાર્યકારી સલાહકાર જૂથ
સંસ્થામાં વિવિધ નીતિ-માર્ગદર્શન**

- રચના થઈ છે / અનિયતકાલીન મીટીંગ થાય છે.
- સંસ્થાના વીઝન / મીશન સ્ટેટમેન્ટ નિયમિત ચકાસવામાં આવે છે.
- સંસ્થાના કાર્યકરો માટેની નીતિ નિયમોની માર્ગદર્શિકા છે.
- બાળ સુરક્ષા નીતિ છે. / જેન્ડર નીતિ છે. / સ્વયંસેવક નીતિ છે.
- એકાઉન્ટ, ખરીદી, સ્ટોર, ડેડ સ્ટોક વિ. અંગેની નીતિઓ અને અમલ
- મહિલા સુરક્ષા સમિતિ, શિસ્ત સમિતિ, બાળસુરક્ષા સમિતિની રચના થઈ છે અને તેના સભ્યો સમયાંતરે બદલાતા હોય છે

(F) માનવ સંસાધન

- વેતન ધોરણો
- હાલના કાર્યકરો

- હાલના કાર્યકરોએ સંસ્થામાં ગાળેલ વર્ષ

- નિમણૂક પત્રો
- પી.એફ./ગ્રેજ્યુઈટી, રજાઓ જેવા લાભો
- પર્સનલ એકસીડન્ટ પોલીસી
- સ્ટાફ વેલ્ફેર પ્રવૃત્તિ

- મીટીંગો

- અથપૂર્ણ, તાર્કિક અને અમલમાં
પગાર ધોરણ પ્રમાણે કાર્યકરોની વહેંચણી : (માર્ચ ૨૦૧૮ પ્રમાણે)

પગાર ધોરણ	કુલ ટાઈમ	પાર્ટ ટાઈમ	પુરુષ	સ્ત્રી	કુલ
૫૦૦૦ થી નીચે	-	૨	-	૨	૨
૫૦૦૦ થી ૧૦,૦૦૦	૫	૨	૩	૪	૭
૧૦,૦૦૦ થી ૧૫,૦૦૦	૩	-	૧	૨	૩
૧૫,૦૦૦ થી વધુ	૨	-	૨	-	૨

સંસ્થામાં વર્ષો	પુરુષ	સ્ત્રી	કુલ
૩ થી ઓછા વર્ષ	-	૨	૨
૩ થી ૫ વર્ષ	૧	૩	૪
૫ થી ૧૦ વર્ષ	૧	૧	૨
૧૦ થી વધુ વર્ષ	૪	૨	૬
કુલ	૬	૮	૧૪

- તમામને આપવામાં આવે છે.
- નિયમ મુજબ તમામ કાર્યકરોને આપવામાં આવે છે.
- તમામ કાર્યકરોની લેવામાં આવે છે.
- સ્ટાફ વેલ્ફેરની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા કાર્યકરો વચ્ચે સંઘભાવના, પરિવારભાવના અને વિકાસના પ્રયત્નો આધારે સમિતિની રચના થઈ છે.

- દર અઠવાડિયે કો ઓર્ડિનેશન મીટીંગ
- દરેક વિભાગોની અઠવાડિક મીટીંગો
- લગભગ દર મહિને તમામ સ્ટાફની મીટીંગ

ક્ષમતાવર્ધન વ્યવસાયિક વિકાસ

- ક્ષેત્રિય, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાએ તાલીમ, કાર્યશિબિર અને કોન્ફરન્સમાં સહભાગી થવા દરેક સ્તરે પ્રોત્સાહન
- ક્ષમતાવર્ધન માટે વાર્ષિક આયોજન મુજબ કાર્યકરોની વિવિધ તાલીમો
- રસ રૂચિ અને અનુભવને આધારે કાર્યબદલાય અને નવા કાર્યમાં જવાબદારી / વિકાસની તકો આપવામાં આવે છે.

(G) જવાબદેહીતા અને પારદર્શિતા

- પ્રકાશનો
- વાર્ષિક અહેવાલ
- વાર્ષિક હિસાબો
- 'નિસ્ખત' મુખપત્ર
- વેબસાઈટ

નાણાંકીય પાસાઓ

- બોર્ડ મીટીંગ વાર્ષિક બજેટ અને નાણાંકીય સમીક્ષા
- હિસાબી પદ્ધતિ
- નાણાંકીય લેવડ દેવડ
- હિસાબી મોનીટરીંગ
- ચાર્ટડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા ઓડિટ

- દર વર્ષે પ્રકાશિત થાય છે.
- દર વર્ષે પ્રકાશિત થાય છે.
- દર મહિને સંસ્થાનું મુખપત્ર પ્રકાશિત કરવાનો પ્રયત્ન થાય છે.
- સંસ્થાની વેબસાઈટ નિયમિત રીતે મહદ્અંશે અદ્યતન કરવામાં આવે છે તેમજ પ્રવૃત્તિના સમાચાર તેમાં આપવામાં આવે છે.
- વાર્ષિક બજેટ અને નાણાંકીય સમીક્ષા દરેક મીટીંગમાં ચર્ચવામાં આવે છે.
- સ્ટાન્ડર્ડ નિયમો અનુસાર અમલમાં
- દરેક નાણાંકીય લેવડ દેવડ અંગે રસીદ/બિલ વિ. સાથ ચોકસાઈપૂર્વક અમલમાં
- દરેક મહિને મોનીટરીંગ કરવામાં આવે છે.
- દર ત્રણ મહિને ઓડીટ થાય છે તેમજ વાર્ષિક ઓડીટ અને હિસાબો પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે.
- ઓડીટર : શ્રી દિલીપભાઈ આર. શાહ એન્ડ કું. એ/૨૧, અજન્ટા કોમ. સેન્ટર, બીજે માળ, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ.

- બાહ્ય નિષ્ણાંતો/ સંસ્થાઓ દ્વારા મૂલ્યાંકન
- વિદેશીનાણાંકીય સહાય, આવકવેરા ચેરીટી કમિશનર શ્રી વિ. કાયદાઓની જરૂરિયાતો
- વિવિધ એવોર્ડનો સ્વીકાર
- હવાઈ મુસાફરી

- અત્યાર સુધીમાં પાંચ વાર બાહ્ય મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે.
- શૈશવ Give India/Guidestar અને Global Giving-UK/USA સાથ નોંધાયેલ છે અને સભ્યપદ ધરાવે છે.
- આ અંગેના કાયદાઓનું મહદ અંશે ચૂસ્ત પાલન કરવામાં આવે છે. હિસાબો નિયમિત રીતે સરકારમાં આપવામાં આવે છે.
- સંસ્થાવતી સ્વીકાર
- વર્ષ દરમિયાન રાષ્ટ્રીય હવાઈ મુસાફરી કરવામાં આવી છે અને તેનો ખર્ચ સંસ્થામાં જે તે પ્રોજેક્ટ ગ્રાંટ હેઠળ તેમજ આયોજક સંસ્થાએ ભોગવ્યો છે.
- વર્ષ દરમિયાન શ્રી પાર્સલબેન શેઠ દ્વારા ચીનની આંતરરાષ્ટ્રીય હવાઈ મુસાફરી કરવામાં આવી છે અને તેનો ખર્ચ આયોજક સંસ્થાએ ભોગવ્યો છે.

ट्रस्टी मंडळ

१. श्री झाल्गुन शेठ
२. श्री पारुल शेठ
३. श्री निमिषा देसाई
४. डॉ. पंकज शाह
५. डॉ. एस. श्रीधर
६. श्री अनिता शाह
७. श्री संजय देसाई
८. श्री संगीता गरत
९. डॉ. पारस महेता
१०. श्री जतीन जलुंधवाल

अमारी दृष्टि

शांत, समृद्ध, न्यायपूर्ण अने मानवीय समाजनी पायानो संकल्पना साथ दरेक पोतानी व्यक्तिगत क्षमताओना उच्चतर विकास द्वारा स्वावलंबी बने, समाजना सातत्यपूर्ण विकासमां योगदान आपे तेवा जवाबदार नागरिक बने.

स्वस्थ बाळक...

स्वस्थ मानव...

स्वस्थ समाज...

अमारुं ध्येय

दरेक बाळकने तमाम अधिकार समान रीते भणे.

संस्था कार्यालय : शैशव

ब्लोक नं.३, बीजे माणे, बी-विंग, सरदार पटेल म्युनि.शोपींग सेक्टर,
सरदारनगर सर्कल, लावनगर-३५४ ००१.

फोन : ०२७८ २५६८५५१, ८३७५४२८५५७

E-mail : info@shaishavchildrights.org

Web. : www.shaishavchildrights.org

२७. ओडीस : शैशव, आर्/१००३, इन्द्रप्रस्थ, ड्राईवईन थोअटर पास, थलतेज रोड, अमदावाद.

- संस्थाने मणतुं दान इन्कमटेक्स अेकट हेठण ८० (अ)(प) मुजब ५० % करमुक्तिने पात्र छे.
- संस्थाने विदेशी सहाय मेणववा माटे जरूरी मंजूरी भणेली छे.

નાના નાના બાળ

ભલે નાના નાના બાળ અમે આજે રે, કાલ (૨).

અમે મોટા થાશું ને જગ દોરશું,

ખડતલ શરીર મન મોટું બનાવશું,

હૈયામાં હિત બધી દુનિયાનું ધારશું,

સાચા માનવ બની જીવતર જીવશું... અમે.

ઊચનીય ભેદો આ દુનિયા ના ટાળવા,

નાતો જાતો ને ધર્મ વાડાઓ તોડવા

બધી શક્તિ અમારી વિશ્વ ચરણે ધરશું... અમે.

જગના અંધારાને દૂર દૂર હાંકવાં,

સાચા તે જ્ઞાનના દીવા પ્રગટાવવા

અમે જાતે સળગી ઘેર ઘેર ધુમશું... અમે.

પૈસાના જોરે આજે માનવી મપાય છે,

કોઈ કરે કામ કોઈ બેસીને ખાય છે

કરી સર્વોદય સાચો સમાજ રચીશું... અમે.

જીવીએ ત્યાં સુધી શીખીએ

શ્રી રામકૃષ્ણ પરમહસ